Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

> Retouradres Postbus 20350 2500 EJ Den Haag

De Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA DEN HAAG

Bezoekadres:
Parnassusplein 5
2511 VX Den Haag
T 070 340 79 11
F 070 340 78 34
www.rijksoverheid.nl

Ons kenmerk
4549836-1105557-DMO

Bijlage(n)
-

Uw kenmerk
2026Z21576

Correspondentie uitsluitend richten aan het retouradres met vermelding van de datum en het kenmerk van deze brief.

Datum 11 november 2026
Betreft Commissiebrief inzake Rapporteursnotitie over opzet periodieke rapportage Wmo 2015

Geachte voorzitter,

In reactie op de door mij aan u verstuurde opzet van de Periodieke rapportage Wmo 2015, heeft uw Kamer mij een aantal vragen gesteld en mij verzocht om een antwoord daarop voor uw commissiedebat langdurige zorg van 2 december 2026. In deze brief geef ik achtereenvolgens een reactie op deze vragen.

1. Uw Kamer vroeg mij welke op het houdbaarheidsonderzoek aanvullende inzichten ik van de periodieke rapportage verwacht en of ik uw Kamer aanvullende rapportages over dit onderwerp kan toesturen, zoals die van het zorginstituut. Om met de laatste te beginnen, dit onderzoek betreft een onderzoek naar een verbetering van het berichtenverkeer IWmo, in termen van productcodes en een zo mogelijk niet in te voeren ‘netwerkmodel’ voor gegevensuitwisseling. Het te verwachten aanvullend inzicht dat ik verwacht is een verdieping in de mate van doeltreffendheid en doelmatigheid van de Wmo en dat deze mogelijk lastig is vast te stellen omdat een veelvoud van factoren invloed hebben op het Wmo-gebruik. Over enkele factoren is nieuw onderzoek beschikbaar. In de Jaarrapportages WMO van het CBS is er aandacht besteed aan effecten op de arbeidsmarkt op de Wmo[1] en samenhang tussen aspecten van wonen met Wmo-gebruik[2]. Ook is er een onderzoek gedaan door Significant naar passend beschikken in de Wmo 2015, een monitor hulpmiddelen meting 1[3] en onderzoekt Ipsos verschillend hulpmiddelen gebruik tussen gemeenten, dat in november 2026 wordt gepubliceerd.
2. Uw Kamer vroeg mij welke methode wordt gebruikt voor het synthese onderzoek en op welke wijze externe partijen en externe deskundigen worden betrokken en op welke wijze de onafhankelijkheid van de rapportage wordt geborgd. De Strategische Evaluatie Agenda schrijft voor dat het onderzoek

[1] 7 Wmo: arbeidsmarkt en onderwijs – Landelijke ontwikkelingen in de Wet maatschappelijke ondersteuning
[2] 7 Ontwikkelingen ouderen en hun woonsituatie – Landelijke ontwikkelingen in de Wet maatschappelijke ondersteuning
[3] Toezegging gedaan tijdens het tweeminutendebat Toekomstagenda zorg en ondersteuning op 2 september 2026 over stelselverantwoordelijkheid en gemeentelijke verschillen | Tweede Kamer der Staten-Generaal

onafhankelijk dient plaats te vinden en dat de begeleidingscommissie een onafhankelijk voorzitter aanstelt. Leden van de begeleidingscommissie zijn vertegenwoordigers van de VNG en ministeries van Financiën en VWS. Een doel is ook het onderzoek niet dubbel te doen, door gebruik te maken van bestaand recent onderzoek dat overvloedig beschikbaar is. De methodiek zal, voor zover er data beschikbaar is, kwantitatief van aard zijn, aangevuld met een kwalitatieve analyse van bevindingen over doeltreffendheid en doelmatigheid van de (verschillende hoofdcategorieën) Wmo in met name het houdbaarheidsonderzoek en de vijf deelrapportages die op 26 november 2025 en relevante aanvullende onderzoeken van later datum.

3. Uw Kamer vroeg mij in hoeverre in het onderzoek aandacht wordt besteed aan de sociale basis en preventie en hoe wordt gekeken naar de lokale beleidsvrijheid en ontwikkeling van algemene voorzieningen. Deze thema's worden bezien vanuit doeltreffendheid en doelmatigheid, waarbij het de vraag is of er op basis van de beschikbare informatie en data uitspraken over zijn te doen. Kwantitatief onderzoek is verricht op dit onderwerp in het Jaarrapport Wet maatschappelijke ondersteuning 2023[4]. Verder is er het Houdbaarheidsonderzoek Wmo 2015, met vijf deelrapportages en 27 aanbevelingen in de eindrapportage. Op basis daarvan kunnen de onderzoekers verder verdiepen en nadere aanbevelingen formuleren, mits deze zijn te baseren op (nieuwe) onderzoeksresultaten.
4. Uw Kamer vroeg mij op welke wijze in de periodieke rapportage de samenhang met andere domeinen wordt onderzocht, waaronder mogelijk overgangen tussen verschillende vormen van ondersteuning. Voor deze onderwerpen kan door de onderzoekers onder meer worden geput uit het deelrapport van het Houdbaarheidsonderzoek Wmo 2015: 'Historische analyse van de Wet maatschappelijke ondersteuning[5]'.
5. Uw Kamer vroeg mij hoe de periodieke rapportage omgaat met verschillen tussen gemeenten, en hoe wordt beoordeeld of verschillen passen binnen de lokale beleidsvrijheid of aanleiding geven tot nadere aandacht. De eerdergenoemde 'Historische Analyse' behandelt dit thema en laat zien hoe de beleidsvrijheid steeds meer wordt beperkt door de rechter en politieke besluitvorming en welke gevolgen dat heeft voor het maatwerk en de beoogde doeltreffendheid en doelmatigheid van de Wmo 2015. Deze vraag is meegenomen in de onderzoeksvragen.
6. Uw Kamer vroeg mij hoe wordt geborgd dat de rapportage een overzicht bevat van de belangrijkste inzichtlacunes en van de wijze waarop de inzet in de toekomst kunnen worden gedicht. Hoewel er al heel veel onderzoek en data beschikbaar is (gesteld), via bijvoorbeeld Movisie, SCP en CBS, zijn de onafhankelijke onderzoekers vrij hierover aanbevelingen te doen op basis van de onderzoeksresultaten.
7. Uw Kamer vroeg mij of de periodieke rapportage ook ingaat op de toereikend van de middelen voor gemeenten om hun wettelijke Wmo-taken uit te voeren en inwoners passende ondersteuning te bieden. Welke gevolgen kan de inzet van de sociale basis en collectieve voorzieningen hebben voor de tijdige toegang tot noodzakelijke individuele ondersteuning en hoe wordt hier mee

[4] 7. Ontwikkelingen sociale basis | CBS

[5] Historische analyse Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) 2015 | Tweede Kamer der Staten-Generaal

omgegaan? Het onderzoek richt zich op de doeltreffendheid en doelmatigheid van de Wmo en als de data en
beschikbare evaluaties, zoals het Houdbaarheidsonderzoek of nog rechtere onderzoeken het mogelijk maken hier uitspraken over te doen, zijn de onderzoekers hier vrij in, zowel in de rapportage als in de aanbevelingen.

Ik verwacht in het ideale scenario de periodieke rapportage voor de zomer van 2027. Dit is korter dan de RPE-termijn voorschrijft. Dit kan door gebruik te maken van het Houdbaarheidsonderzoek. Zo heeft uw Kamer meer tijd om kennis te nemen van de Rapportage in samenhang met de te verwachten uitwerking van het handelingsperspectief Wmo voor de begrotingsbehandeling 2027.

Hoogachtend,

de minister van Langdurige Zorg,
Jeugd en Sport,

Mirjam Sterk